

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
sum@sum.dk
Kopi til mssp@sum.dk

15-08-2023

Høring over udkast til lovforslag om tilpasninger af den økonomiske styringsmodel for apotekssektoren, flere muligheder for apotekerne og sygehusapotekernes aflastning af det øvrige sundhedsvæsen og nedlæggelse af voldgiftsnævn for apoteksovertagelse m.v.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 6. juli 2023 udsendt høring over udkast til lovforslag om tilpasninger af den økonomiske styringsmodel for apotekssektoren, flere muligheder for apotekerne og sygehusapotekernes aflastning af det øvrige sundhedsvæsen og nedlæggelse af voldgiftsnævn for apoteksovertagelse m.v. Lif takker for muligheden for at deltage i høringen.

Tilpasset økonomimodel for apotekere

Det konstateres i høringen, at den økonomiske rammeregulering af apotekssektoren løbende har udfordret den enkelte apotekers fokus på apotekernes sundhedsfaglige kernekompetencer. Apotekernes fortjeneste har i flere år i træk overskredet den samlede avanceramme, fordi incitamenterne til fokusering på salg af frihandelsvarer har været for høj. Det har resulteret i en uhensigtsmæssig nedregulering af honoreringen af apotekernes kerneopgave i sundhedsvæsenet, herunder rådgivning om og salg af lægemidler. På den baggrund ønskes en ændret styringsmodel, der sænker incitamenterne til salg af frihandelsvarer og styrker den enkelte apotekers incitament til at fokusere på apotekernes sundhedsfaglige kerneopgaver. Konkret lægges der op til at adskille lægemiddelavancen og frihandelsavancen.

Lif kan fuldt tilslutte sig, at apotekerne bør fokusere på deres kerneopgaver som en del af sundhedsvæsenet, herunder rådgivning om og udlevering af lægemidler. Befolkningen skal have adgang til sikre og effektive lægemidler af høj kvalitet, og borgerne skal kunne have tillid til, at reguleringen af apotekervæsenet er styret af fokus på kvalitet, effektivitet og sikkerhed i et behandlingsperspektiv.

Den nuværende regulering af apoteksavancen rokker ved apotekernes centrale ståsted som mange borgeres regelmæssige kontakt med sundhedsvæsenet, netop fordi incitamenterne til mersalg af frihandelsvarer har været for høj. Lif finder en ændret økonomisk styringsmodel, hvor fokus er på kerneopgaverne, nødvendig. Samtidig finder Lif det meget vigtigt, at ændringer i forhold til den økonomiske udligning mellem apoteker og regler om åbningstider m.v. bør tage højde for, at alle borgere i Danmark skal have let adgang til udlevering og køb af lægemidler.

Apotekernes sundhedsydelser

Med lovforslaget foreslås det at give indenrigs- og sundhedsministeren bemyndigelse til løbende og fleksibelt at fastsætte yderligere sundhedsydelser, som apotekerne med deres sundhedsfaglige personale og brede tilgængelighed med fordel kan løfte og derved aflaste andre dele af sundhedsvæsenet.

Lif støtter, at apotekerne inddrages mere i udførelsen af flere sundhedsydelse, end tilfældet er i dag. Apotekerne kan med deres kompetencer naturligt aflaste andre dele af sundhedssystemet. Men det er selvfølgelig afgørende, at apotekerne alene gives bemyndigelse til at gennemføre sundhedsydelser, hvor apotekerne besidder de nødvendige kompetencer, så effektivitet og patientsikkerhed sikres.

I høringsmaterialet nævnes ikke konkrete sundhedsydelser, som apotekerne fremover forventes at kunne varetage.

I første omgang går Lif ud fra, at ministeriet påtænker, at apotekerne fremover kan levere (nogle af) de sundhedsydelser, som foreslået i *Afrapportering fra arbejdsgruppen for apotekernes sundhedsydelser* offentliggjort i juni 2023. Lifs kommentarer til de enkelte forslag til sundhedsydelser fra rapporten gennemgås kort nedenfor, idet Lif opfordrer til, at bemyndigelser til apotekerne om udbud af nye sundhedsydelser på forhånd analyseres og vurderes nøje, herunder med inddragelse af alle relevante aktører.

Dosisdispensering

Det foreslås i afrapporteringen fra arbejdsgruppen for apotekernes sundhedsydelser, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets koncern igangsætter arbejdet med på kort sigt at forbedre rammerne for maskinel dosis pakning af lægemidler.

Lif støtter forslaget om mere maskinel dosisdispensering foretaget på apotek. Dosisdispensering øger behandlingskvaliteten og patientsikkerheden ved at understøtte, at patienten får den nødvendige medicin i rette dosis på rette tidspunkt. Samtidig vil mere dosisdispensering mindske personaleforbruget i særligt plejecentre og i hjemme- og sygeplejen ved at lette presset på sygeplejersker og SOSU'er – personaleressourcer, der kan frigøres til andre opgaver, hvilket i sig selv er yderst positivt i den nuværende situation med personalemangel i sundhedsvæsenet.

Telefonisk vejledning, compliancesamtaler med farmakonome med videreuddannelse og medicingennemgang af apoteksfarmaceuter

Det foreslås i afrapporteringen fra arbejdsgruppen for apotekernes sundhedsydelser, at der udvikles en sundhedsydelse, hvor apoteket tilbyder telefonisk vejledning til sundheds- og plejepersonale samt til pårørende, samt at farmakonome på de private apoteker får mulighed for at varetage de almindelige medicinsamtaler. Det foreslås samtidig, at apotekerne på visse betingelser opnår mulighed for at foretage medicingennemgang i lægedækningstruede områder.

Lif støtter udviklingen af en ny sundhedsydelse, hvor apoteket tilbyder telefonisk vejledning til sundheds- og plejepersonale samt pårørende. Samtidig støtter Lif øget brug af undervisning i styrket lægemiddel håndtering i kommunerne, flere compliancesamtaler, samt at farmakonome med videreuddannelse kan varetage medicinsamtaler.

Lif finder det endvidere positivt, at der i områder med lægemangel gennemføres pilotprojekter med medicingennemgang gennemført af apoteksfarmaceuter, der kan begrænse uhensigtsmæssig overmedicinering, forbedre patientsikkerheden og aflaste de almen praktiserende læger.

Generelt er det Lifs vurdering, at apotekerne med sådanne sundhedsydelser vil kunne gavne patienterne ved at øge compliance og patientsikkerheden.

Substitution

Det foreslås i afrapporteringen fra arbejdsgruppen for apotekernes sundhedsydelse, at det skal analyseres nærmere at udvide ordningen for generisk substitution af lægemidler under hensyntagen til patientsikkerheden, blandt andet inden for pakningsstørrelse. Samtidig foreslås mulighederne for en model for udvidet substitution ved forsyningssvigt samt eventuelt ved store prishop eller store prisforskelle analyseret. Det foreslås samtidig at undersøge muligheden for substitution af biologiske og biosimilære lægemidler i primærsektoren.

Lif finder det helt afgørende, at patienter har nem og sikker adgang til den medicin, de skal bruge. De nuværende muligheder for generisk substitution sikrer meget effektivt patienterne lave priser og mindsker udgifterne for samfundet betydeligt – uden at sætte patientsikkerheden over styr. De betyder samtidig, at når innovative lægemidler går af patent, skaber den efterfølgende konkurrencesituation økonomisk råderum til, at nye innovative lægemidler kan komme patienterne til gode. Substitutionsordningen nyder derfor også udbredt støtte og tillid i befolkningen, og Lif støtter ligeledes op om de gældende regler for generisk substitution.

De konkrete regler er udtryk for delikate balancer, ikke mindst patientsikkerhedsmæssigt men også ansvars- og konkurrencemæssigt, og derfor må enhver eventuel udvidelse af de nuværende substitutionsmuligheder analyseres meget grundigt og med inddragelse af alle relevante aktører, inden den eventuelt gennemføres.

Når der tales om substitution af biologiske/biosimilære lægemidler i primærsektoren, er der helt særlig grund til påpasselighed.

Lif mener, at det må anerkendes, at problemstillingerne ved substitution er betydeligt mere komplekse for patienterne, når vi har med biologiske og biosimilære lægemidler at gøre, og særligt i den primære sundhedssektor. Der er derfor rigtig god grund til grundigt at undersøge, om en eventuel åbning for substitution mellem biologiske/biosimilære lægemidler i primærsektoren kan gøres uden at sætte patientsikkerheden over styr. Der bør ikke tages patientsikkerhedsmæssige chancer/risici af rent økonomiske grunde.

Lif skal på den baggrund opfordre Indenrigs- og Sundhedsministeriet til at inddrage lægemiddelindustriens repræsentanter både i den annoncerede analyse af mulighederne for at indføre en ny model for udvidet substitution og den annoncerede undersøgelse af mulighederne for substitution af biologiske og biosimilære lægemidler.

Modernisering af recepten

Det foreslås i afrapporteringen fra arbejdsgruppen for apotekernes sundhedsydelse, at mulighederne for en modernisering af recepten skal analyseres, samt at fordele og ulemper ved indførelsen af såkaldt *generisk ordination* skal kortlægges.

Lif kan støtte intentionen om at lette lægernes arbejde med receptudarbejdelse og -fornyelse og lægge opgaver ud til apotekerne, herunder under visse betingelser at kunne udlevere større pakninger end i dag.

Lif vil dog samtidig advare mod at indføre generisk ordination. Den generiske substitution, der i dag varetages af apotekerne, er meget effektiv og enkel. Tilliden til systemet er høj og hensynet til patienternes sikkerhed i top. Generisk ordination vil derimod sætte patientsikkerheden og tilliden til systemet

under pres. Mange patienter kender i dag navnet på det originale lægemiddel, mens det generiske navn enten er dem ukendt og/eller er svært at huske, læse og forbinde med det, den enkelte er vant til at anvende. De svært læselige generiske navne vil for mange patienter skabe usikkerhed både i dialogen med sundhedspersoner, og når man eksempelvis skal genbestille sin medicin, og det kun er det generiske navn, der er synligt.

Lif skal på den baggrund opfordre Indenrigs- og Sundhedsministeriet til, at Lægemiddelindustriforeningen bliver inddraget både i den annoncerede analyse af mulighederne for en modernisering af recepten, og den annoncerede analyse af fordele og ulemper ved indførelsen af generisk ordination.

Udlevering af sygehuslægemidler vederlagsfrit på apotek

Det foreslås i lovforslaget, at sygehusafdelinger vil få adgang til at udlevere vederlagsfrie lægemidler til sygehuspatienter gennem de offentlige sygehusapoteker, som vil kunne opstille medicinbokse, levere lægemidlerne til borgerens hjem eller udlevere lægemidlerne gennem et privat apotek. Sygehusapotekerne vil også få mulighed for at samarbejde mere på tværs af de regionale grænser med henblik på at kunne skabe mere robuste og effektive forsyningskæder for lægemidler og andre varer, der anvendes på sygehusene.

Lif støtter, at patienter *i sygehusbehandling* i større omfang kan få udleveret deres medicin vederlagsfrit på fx private apoteker. Forslaget støtter princippet om levering af sundhedsydelser på lavest effektive omsorgsniveau (LEON) og vil kunne reducere presset på sundhedspersonalet på sygehusene og dermed understøtte et mere robust sundhedsvæsen. Forslaget vil også kunne lette patienters adgang til sygehusbehandling med lægemidler.

Fokus på patientsikkerhed og kvalitet i behandlingen vil fortsat være afgørende, da forslaget omfatter lægemidler, som Lægemiddelstyrelsen har kategoriseret som sygehuslægemidler, og som dermed forudsætter specialiserede kliniske kompetencer og monitorering af behandlingen. Derfor er det afgørende for kvaliteten og sikkerheden for den enkelte patient, at behandlingen fortsat er monitoreret og styret af specialister på sygehuse eller privatpraktiserende speciallæger inden for de specifikke specialer.

Lif vil opfordre Indenrigs- og Sundhedsministeriet til, at Lægemiddelindustriforeningen bliver inddraget i den annoncerede analyse af, hvordan apotekerne i bestemte tilfælde kan udlevere vederlagsfri medicin til patienter i sygehusbehandling.

Vaccination på apotek

Med lovforslaget foreslås, at der fastsættes klarere rammer for lægers vaccination på apoteker, og at apotekerne gives en selvstændig mulighed for at involvere sig i de offentlige vaccinationsprogrammer.

Lif finder, at det vil øge tilgængeligheden til vaccination og dermed formentlig borgernes tilslutning til vaccinationsprogrammerne at lade apotekerne tilbyde vaccinationen. Lif opfordrer samtidig til, at muligheden for, at apotekerne kan tilbyde vaccination, ikke alene skal omfatte vaccination i de offentlige vaccinationsprogrammer, men også bør gælde for vacciner uden for de offentlige vaccinationsprogrammer.

Alle vacciner bør således omfattes med henblik på at øge tilgængeligheden af vacciner for borgere og ligestille adgangen til vaccination i Danmark, så borgere nemmere kan blive vaccineret med de vacciner, de måtte ønske, i hele landet. Samtidig vil en model, der både omfatter vacciner inden for og

uden for vaccinationsprogram understøtte stabilitet og kontinuitet i den danske vaccinationsindsats, så der ikke opstår tvivl hos borgere om, hvor de kan blive vaccineret og med hvilke vacciner.

Lif deler den opfattelse, at den foreslåede nye mulighed ikke bør ændre ved, at en læge fortsat vil kunne indgå aftale med en apoteker om, at lægen kan anvende apotekets lokaler til vaccination, og at lægen tilsvarende fortsat kan anvende apotekspersonale som medhjælp.

Lif stiller sig selvfølgelig til rådighed for en uddybning af ovenstående synspunkter.

Med venlig hilsen

Henrik Vestergaard
Viceadm. direktør, Lif